MUHAMMED BİN AHMED EL-FÂRİSÎ (Ebû Bekr-i Beydâvî)

Şafiî âlimlerinden. İsmi, Muhammed bin Ahmed bin Abbâs el-Fârisî'dir. Künyesi, Ebû Bekr-i Beydâvi'dir. 392 (m. 1002) senesinde İran'ın Beydâ şehrinde doğdu. Şafiî mezhebinde büyük bir fıkıh âlimidir. Tasavvuf ilminde de yüksek derecelerde bulunuyordu. Beydâ şehrinde, Şafiî mezhebinden olan üç büyük âlim yetişti. Bunlardan birisi Ebû Bekr-i Beydâvi, diğeri bunun dâmâdı kadı Ebû Tayyîb-i Taberî, üçüncüsü de, Ebû İshâk-ı Şîrâzî'nin hocası, Ebû Abdullah Muhammed bin Abdullah bin Ahmed'dir. Ebû İshâk, kitabında kendi hocasından başkasını anlatmamıştır. Fıkıh ve tasavvuf ilimlerinden herbirine âit birçok kitaplar yazdı. 468 (m. 1076) senesinde vefât etti. -Ebû Bekr-i Beydâvî, büyük bir fıkıh âlimidir. Kâdılık vazîfesinde bulunmuştur. Ayrıca edîb bir zât idi. Fıkıh ilminde, "Et-Tebsire fî fürû'-il-fıkh" kitabının sahibidir. Muhtasar olan bu kitabın üzerine iki şerh yapmıştır. Bunlardan birisi, "El-Edille fî ta'lîl-i mesâil-üt-Tebsîre"dir. İkincisi de, "Et-Tezkire fî şerh-ıt-Tebsire" olup iki cilddir. Kitabın tasnifini kendisi şöyle anlatıyor "Bu kitabı, Musul'a yakın Bârâm denilen yerden dönerken uğradığım ve dört gün kaldığım Kurh denilen beldede, cemâate öğleye kadar ders verip müzâkere ederken tasnif etmiştim. O sırada yanımda başka bir kitab da yoktu. Orada hazır bulunan âlimler de vardı. Kitabın hazırlanması, 421 (m. 1030) senesi, Şevval ayının ondördüncü gününde tamamlanmıştı." Bu sözünün delîli, güzel bir şerh olması ve içinde çok faydalı şeyler bulunmasıdır.

Ayrıca İbn-i Salâh, onun "El-İrşâd fî şerh-i kifâyet-is-Saymerî" isminde bir kitabının da olduğunu bildirmektedir.

Hatîb-i Bağdadî, bu zâtı, "Târih"inde yazmamıştır. Bunun sebebi, ya Bağdad'a gelmemiş olmasından veya kendisinden hiç rivâyette bulunmamasından, yahut da bilinmeyen başka bir sebeptendir. Halbuki Muhammed bin Abdullah-i Beydâvî'yi anlatmaktadır.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Tabakât-üş-Şâfiiyye cild-4, sh. 96

2) Mu’cem-ül-müellifîn cild-8, sh. 273

3) El-A’lâm cild-5, sh. 314

4) Esmâ-ül-müellifîn cild-2, sh. 73

5) İzâh-ül-meknûn (Zeyl-i keşf-üz-zünûn) cild-1, sh. 52